

# KVISSLE-NOLBY-PRÄSBOLET [Y 4]

## Motivering

Unik fornlämningsmiljö där kombinationen av ett gravfält med flera storhögar, varav en är Norrlands största, en runsten och en tidigmedeltida gårdsskyrkoruin representerar en sannolik stormannabebyggelse under järnålder och tidig medeltid och utgör en av de tydligaste markeringarna av förhistorisk och tidigmedeltida makt och status norr om Dalälven.

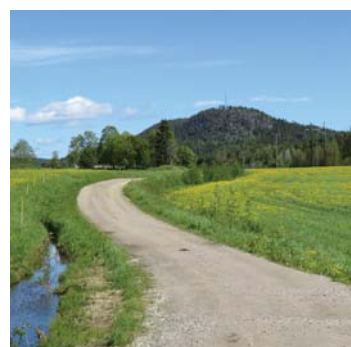
## Uttryck för riksintresset

Rikt bestånd av husgrundsterrasser, gravgrupper och gravfält från järnålder, inslag av storhögar på två platser samt gårdsskyrkoruin. Ensamliggande storhög vid Tingsta gårdsbacke.



Området är framför allt rikt på gravar, i form av högar och stensättningar. Det finns flera storhögar och dessutom två kungshögar. Gravarna anlades längs den dåtida strandlinjen och efter järnålderns typiska bosättningsmönster med gårdar och gravar i nära anslutning till varandra. Det finns en känd, ovanligt stor, husgrundsterrass. I dagens landskap ligger majoriteten av gravarna i anslutning till åkermarkerna eller i den öppna odlingsmarken.

Riksintresset visar en sällsynt sammanhållen och välbevarad centralbygd från järnålder-medeltid. Det strategiska läget vid Ljungans utlopp, topografiskt och kommunikationsmässigt, kombinerat med goda fiskemöjligheter och bördiga jordar gav förutsättningar för jordbruk, fiske, handel och den maktpolitiska kontrollen över regionen. Fornlämningarna speglar platsens långa historia och talar för dess höga status.



Det finns flera ålderdomliga vägar som förbinder de gamla byarna i området. Delar av Norrstigen, känd sedan 1200-talet och den kommunikationsled som landvägen knöt samman Norrlands kustland och södra Sverige, passerar genom områdets östra delar och intill flera av gravfälten samt kapellruinen.

Kvissle kapell anlades troligen under 1100-talet, kapellruinen ligger på en höjd intill den gamla Norrstigen och en bäck som är resterna av en äldre älvfåra. Fynd från arkeologiska undersökningar visar att platsen använts för begravningar redan under vikingatid, vilket talar för att platsen har haft en religiös anknytning från förkristen till kristen tid. Burestenen intill Tunavägen, rest på 1000-talet, kan också ses som en symbolisk koppling mellan järnålder och medeltid.

9000 f Kr

4000 f Kr - 1800 f Kr

1800 f Kr - 500 f Kr

500 f Kr - 500 e Kr

500 e Kr - 1050 e Kr

1050 e Kr

1500 e Kr

JÄGARSTENÅLDER

BONDESTENÅLDER

BRONSÅLDER

ÄLDRE JÄRNÅLDER

YNGRE JÄRNÅLDER

MEDELTID

HISTORISK TID

Förrromersk järnålder 500-0 - Äldre romersk järnålder 0-200 - Yngre romersk järnålder 200-400 Folkvandringstid 400-550 - Vendeltid 550-800 - Vikingatid 800-1050



Länsstyrelsen  
Västernorrland

Besöksadress: Nybrogatan 15 och Pumpbacksgatan 19  
Telefon: 0611-34 90 00

E-post: [vasternorrland@lansstyrelsen.se](mailto:vasternorrland@lansstyrelsen.se)  
Webbplats: [www.lansstyrelsen.se/vasternorrland](http://www.lansstyrelsen.se/vasternorrland)

Detta material är framtaget i samband med länsstyrelsens översyn av riksintresseområden för kulturmiljövården under 2015. För mer information eller frågor kontakta Samhällsbyggnadsenheten eller gå in på länsstyrelsens webbplats under Samhällsplanering och kulturmiljö.